

GRZEGORZ POŹNIAK

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego

<https://orcid.org/0000-0002-0529-1025>

Sprawozdanie z działalności Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w roku szkolnym 2018/2019

Rok szkolny 2018/2019 był XLV rokiem pracy Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu. Działalność edukacyjna rozpoczęła się w pierwszych dniach września 2018 r. przystąpieniem do zajęć dydaktycznych. Uroczysta inauguracja roku szkolnego miała miejsce niejako w dwóch wydarzeniach. Zwyczajowo odbyła się 17 października 2018 r. w ramach tzw. Tygodnia DIMK. Po Mszy św. odbyła się akademie inauguracyjna, podczas której wręczone zostały indeksy nowo przyjętym uczniom, zaś absolwentom – dyplomy muzyka kościelnego-organisty (II kategoria muzyka kościelnego). Otrzymali je: Kordian Krüger, Szymon Marzok, Dominik Ofczorz, Piotr Rosiak, Julia Staś i Marek Szafarczyk. Dyplom III kategorii odebrała natomiast Anna Skrzypietz. Wręczone zostały także dyplomy absolwentom kierunku „prowadzenie zespołów śpiewaczych”. Uzyskali je: Krzysztof Fuhs, Oliwia Kraft, Halina Palmer-Piestrak, Krzysztof Pytko, ks. Sebastian Szajda, Lidia Świtała i Piotr Wiecha. Dyplomy kierunku „kapelmistrz orkiestry dętej” uzyskali z kolei: Renata Wiendlocha, Paweł Wiendlocha, Katarzyna Wójcik i Andrzej Wójcik. Pamiętać jednakże należy, że rok szkolny miał także swoją inaugurację artystyczną. 16 września 2018 r. na organach Filharmonii Opolskiej im. J. Elsnera pierwszy raz w historii koncertowali uczniowie DIMK: Marta Mularczyk, Krzysztof Malik, Szymon Marzok oraz Mikołaj Szczęsny. Było to ważne wydarzenie dla naszego środowiska, które stało się swoistym preludium do całego bogatego roku szkolnego, za którego przebieg szczególną wdzięczność kierujemy w stronę osób związanych z patronatem diecezjalnym i środowiskiem naukowym. Są to: Biskup

Opolski Andrzej Czaja wraz z księżmi biskupami pomocniczymi: Pawłem i Rudolfem oraz dyrektorem Wydziału Finansowo-Administracyjnego Kurii Diecezjalnej w Opolu ks. dr Ginter Żmuda. Wymienić należy również pracowników Katedry Muzykologii Uniwersytetu Opolskiego: ks. dr. Franciszka Koeniga, dr. Andrzeja Prasala i dr. Mariusza Pucię. Wszystkim wyżej wymienionym osobom oraz różnym instytucjom z nami współpracującym należą się serdeczne wyrazy szacunku i podziękowanie za wszelką pomoc, życzliwość i inspirację.

Niniejsze sprawozdanie rozpoczyna się od informacji, która wprost nie dotyczy Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej, ale jej waga dla całego ośrodka muzycznego i muzykologicznego w Opolu jest nie do przecenienia. 7 stycznia 2019 r. w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP został złożony wniosek o otwarcie stacjonarnych studiów II stopnia z muzykologii w Uniwersytecie Opolskim. Otrzymał on aprobatę rządowej instancji, a tym samym muzykologia opolska uzyskała w lutym 2019 r. zgodę na prowadzenie studiów magisterskich, co jest wydarzeniem ponadczasowym. W Opolu można uczyć się muzyki od szkoły podstawowej do uzyskania magisterium z muzykologii.

Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej kontynuował w roku sprawozdawczym szeroko zakrojoną współpracę z zagranicznymi ośrodkami muzycznymi i muzyczno-kościelnymi. Szczególnymi znakami są tu dwa wydarzenia. W dniach od 25 lutego do 3 marca 2019 r. odbywała się w Hawanie na Kubie *VI Semana De Música Sacra de la Habana 2019*, w której uczestniczyła Gabriela Czurlok, prowadząc zajęcia dla uczniów tamtejszej szkoły organistowskiej oraz występując z koncertem organowym. Nasza działalność na Kubie możliwa jest dzięki bardzo dobrym kontaktom z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Hawanie. Drugim faktem charakteryzującym międzynarodowe kontakty DIMK było zainicjowanie naszych kontaktów z ośrodkiem muzyczno-kościelnym w diecezji Kamieniec Podolski na Ukrainie, gdzie w dniach 3–5 czerwca 2019 r. gościł piszący te słowa.

Gościnni wykładowcy

1. 15–19 października 2018 r. – prof. Maja Smiljanić-Radić (*University of Arts in Belgrade, Faculty of Music*, Serbia): kurs interpretacji literatury organowej dla studentów opolskiej muzykologii oraz chóru DIMK w ramach programu *Erasmus+* (program: wykład *Serbska muzyka organowa*; kurs interpretacji muzyki organowej).

2. 5–11 listopada 2018 r. – prof. Kathleen McIntosh z Santa Fe (USA): kurs interpretacji muzyki klawesynowej dla uczniów DIMK oraz studentów opolskiej muzykologii, jak również wystąpiła z recitalem klawesynowym.
3. 19–21 marca 2019 r. – dr hab. Michał Markuszewski (UMFC Warszawa): kurs improwizacji organowej dla uczniów DIMK oraz studentów opolskiej muzykologii.
4. 21 marca 2019 r. – dr hab. Aleksandra Grucza-Rogalska (AM Gdańsk): warsztaty chóralne ze *Schola Cantorum Opoliensis* (dyr. A. Sikora).
5. 5–6 kwietnia 2019 r. – prof. Stefan Baier, rektor *Hochschule für Katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie: kurs interpretacji literatury organowej.
6. 5–6 kwietnia 2019 r. – Lorenz Kellhuber: kurs fortepianowy z muzyką popularną oraz koncert jazzowy pt. *Godzina jazzu w DIMK*.
7. 23–30 kwietnia 2019 r. – prof. Tatiana Krkjeljić (*Muzička Akademija Univerziteta Crne Gore in Cetinje*, Czarnogóra): wykłady dla studentów teologii (I i II rok teologii – *Kultura muzyczna i religijna w Czarnogórze*) oraz szkolenie z prowadzenia jednostek kształcenia muzycznego na przykładzie rozwiązań Uniwersytetu Opolskiego i Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu w ramach programu *Erasmus+*.
8. 30 maja–1 czerwca 2019 r. – prof. Richard Mailänder (*Kirchenmusik Direktor*, Arcybiskupstwo Kolonia): przewodniczenie pracom *jury* w V Międzynarodowym Konkursie Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych, Opole 2019.

Granty

1. *Nowoczesna edukacja muzyczna* – umowa nr 9/2018/SN o wsparcie realizacji zadania: OCWiP (Prezes Tomasz Kosmala) – czas trwania projektu: IX – X 2018.
2. *Płyta z organami firmy Spiegel w Czarnowąsach* – umowa nr CDO-ROP.525.30.2018 o wsparcie realizacji zadania publicznego: Miasto Opole (Prezydent Arkadiusz Wiśniewski) – czas trwania projektu: 26 X 2018 – 3 XII 2018.
3. *Warsztaty chóralne ze śląską muzyką oratoryjną* – umowa nr CDO-ROP.525.9.2019 o wsparcie realizacji zadania publicznego: Miasto Opole (Prezydent Arkadiusz Wiśniewski).

Wszystkie projekty realizowane w ciągu tego roku szkolnego zostały już rozliczone i zrealizowane. Dziękuję w tym miejscu Biuru DIMK za ciężką i efektywną pracę w tym obszarze, ale także w obszarze niewyobrażalnych wymagań biurowych, jakie stawiane są współcześnie różnego rodzaju organizacjom.

Aktywność uczniów

- 11 października 2018 r.: Szkoła Chóralna Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu została nominowana za osiągnięcia w dziedzinie kultury w konkursie Miasta Opola 2018.
- 29 listopada–2 grudnia 2019 r.: klasa organowa mgr. Macieja Lamma odbyła warsztaty organowe w niemieckiej krainie Eifel (Bergstein, Heimbach, Monschau, Steinfeld).
- 18 listopada 2018 r.: z okazji Światowego Dnia Ubogich na opolskim rynku koncertowały studentki kierunku „wokalistyka – piosenka religijna”.
- 21 grudnia 2018 r.: dzieci uczące się w *Ogródku muzycznym* wykonały koncert kolęd dla rodziców, a 25 stycznia 2019 r. kolędowały w Domu Księża Emerytów w Opolu.
- W V Międzynarodowym Konkursie Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych, który odbył się w Opolu 25 maja 2019 r., w kategorii A I nagrodę zdobyła Christina Światała (klasa organowa mgr. A. Bączkowicza), II nagrodę otrzymali Anna Michalska (klasa organowa mgr. A. Bączkowicza) i Szymon Marzok (klasa organowa mgr. G. Czurlok), III nagrodę otrzymał Maciej Cykowski (klasa organowa mgr. G. Czurlok).
- W dniach 15–22 lipca 2019 r. uczniowie i absolwenci kierunku „prowadzenie zespołów śpiewaczych” (Halina Palmer-Piestrak, Ewelina Szendzielorz, Magdalena Żymańczyk oraz Piotr Wiecha) wzięli udział w tradycyjnych warsztatach chóralnych archidiecezji kolońskiej, które organizuje prof. Richard Mailänder we włoskim San Leo.

Wydawnictwa

W naszej serii wydawniczej *Opoliensis Musica Ecclesiastica* ukazał się zbiór nutowy: G. POŹNIAK (red.), *Pulchrum habitavit in nobis. Kolęduje Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu* (*Opoliensis Musica Ecclesiastica* 3), Opole 2018, ss. 72, zawierający kolędy i kompozycje bożonarodzeniowe, których autora-

mi opracowań są pedagodzy Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej. Wypada wyrazić nadzieję, że nasza seria wydawnicza w dalszym ciągu przedkładać będzie polskiemu czytelnikowi wartościowe pozycje naukowe, jak również odpowiadać będzie zapotrzebowaniu muzyków kościelnych – praktyków na szeroko pojętą literaturę muzyczno-kościelną. Taka jest właśnie definicja programu wydawniczego DIMK, który współpracuje w tym zakresie z Zakładem Poligraficznym Sindruk (dyr. E. Kowalczke). Nie chcemy przy tym zapomnieć także o czytelnikach najmłodszych. Pragniemy za pomocą bogato ilustrowanej formy bajkowej zaangażować się w uczenie podstaw muzyki. Przesłane w roku sprawozdawczym pozycje na II Ogólnopolski Konkurs Literacki nie spełniały założonych przez nas standardów wydawniczych. Ukazała się pozakonkursowa bajka: M. ALICO, *Pusta sala*, Opole 2018, ss. 24.

W serii płytowej *Organy Śląska Opolskiego* ukazały się dwa woluminy:

- Michał Duźniak gra na organach; Opole-Czarnowąsy, kościół parafialny pw. Bożego Ciała i św. Norberta (vol. 23), *Ex operibus romanticorum*, Opole 2018;
- Maciej Lamm gra na organach; Nowa Cerekwia, kościół parafialny pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła (vol. 24), *Ars Musica pro Nova Terra*, Opole 2019.

W naszej wewnątrzszkolnej serii płytowej *Magister et Discipuli DIMK* ukazała się z kolei płyta, która była owocem długoletniej współpracy DIMK z Radiem DOXA: *Modlitwa z Radiem DOXA*, [różni wykonawcy], [G. Poźniak – 8 kompozycji], Zakład Poligraficzny Sindruk, Opole 2019. Dyrektor radia, ks. dr Krzysztof Faber, napisał w komentarzu: „Rok 2019 jest dla rozgłośni radiowej diecezji opolskiej szczególnie, ponieważ jest to 25. rok naszej obecności w eterze – w przyszłym roku świętować będziemy srebrny jubileusz. Ówczesne Radio Góra św. Anny nadało pierwszą audycję 15 kwietnia 1995 r. Z kolei 1 maja 2019 r. minie dokładnie pięć lat od zainicjowania działalności Radia DOXA. Następnie przez wiele lat radio należało do ogólnopolskiej sieci Radia Plus. Również nasza zaprzyjaźniona instytucja – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej, z którym współpracujemy na co dzień – obchodzi jubileusz 45-lecia pracy dydaktycznej w obszarze muzyki kościelnej. Wszystkie te wydarzenia zmobilizowały obie instytucje do przygotowania i wydania niniejszej płyty. Znajdują się na niej utwory powstałe w Diecezjalnym Instytucie Muzyki Kościelnej (wykonawcami są byli i obecni nauczyciele oraz byli i obecni uczniowie) z inspiracji i dla potrzeb Radia DOXA”.

W naszej działalności wydawniczej szczególną datą jest jednak 3 kwietnia 2019 r., kiedy to podczas VI Konferencji organoznawczej *Śląskie organy* zaprezentowany został pierwszy numer rocznika „Folia Organologica. International year-

book of organ and organ music”, którego wydawcami są wspólnie, poza DIMK, Muzykologia UO oraz Zakład Poligraficzny Sindruk. „Rodzicami chrzestnymi” nowego czasopisma byli: prof. I. Pisarek – Prorektor Uniwersytetu Opolskiego oraz ks. prof. R. Chałupniak – Dziekan Wydziału Teologicznego UO.

Działalność chórów

Nasze chóry zaangażowane były w wiele przedsięwzięć liturgicznych i artystycznych, spośród których wymienić należy:

- 22 września 2018 r. – Vrbno pod Pradědem – udział chórów DIMK (*Schola Cantorum Opoliensis* i *Pueri Cantores Opolienses*) w XXIV. Mezinárodní Festival Pěveckých Sborů.
- 12 października 2018 r. odbył się w Branicach koncert naszego chóru mieszanego zorganizowany przez stowarzyszenie *Caritas Christi*, Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej, parafię pw. Świętej Rodziny oraz Specjalistyczny Szpital im. ks. Biskupa Józefa Nathana w ramach konferencji naukowej „Zachować dziedzictwo. Fenomen Branic w czasach biskupa Józefa Marcina Nathana oraz uroczyste obchody 120. rocznicy przybycia Sióstr Maryi Niepokalanej do Branic”.
- 17 października 2018 r. koncertował w Opolu chór żeński *Opolienses Puellae Cantantes* z okazji Tygodnia DIMK.
- 20 października 2018 r. w Zakładzie Karnym nr 1 i nr 2 w Strzelcach Opolskich wystąpił chór *Schola Cantorum Opoliensis*.
- 8 grudnia 2018 r. *Schola Cantorum Opoliensis* zdobyła Srebrny Dyplom podczas IX Krakowskiego Festiwalu Pieśni Adwentowych i Bożonarodzeniowych.
- 13 stycznia 2019 r. w kościele pw. św. Ap. Piotra i Pawła w Łubnianach odbył się koncert kolęd w wykonaniu grupy dziecięcej chóru żeńskiego DIMK *Opolienses Puellae Cantantes* i zespołu instrumentalnego *Bonus Sonus*.
- 20 stycznia 2019 r. odbyło się nabożeństwo kolędowe w kościele pw. Przemienienia Pańskiego w Opolu z udziałem studentek kierunku „wokalistyka – piosenka religijna”, a także koncert chórów DIMK: *Schola Cantorum Opoliensis* oraz *Pueri Cantores Opolienses* w ramach nabożeństwa ekumenicznego w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pokoju.

- 27 stycznia 2019 r. chór chłopięcy DIMK *Pueri Cantores Opolienses* w kościele seminaryjno-akademickim w Opolu wykonał koncert kolęd wspólnie z chórem alumnów WMSD w Opolu.
- 6 marca 2019 r. chór chłopięcy DIMK *Pueri Cantores Opolienses* włączył się swoim śpiewem w liturgię Środy Popielcowej sprawowaną w opolskiej katedrze.
- 13 kwietnia 2019 r. w kościele pw. św. Karola Boromeusza w Opolu odbyło się nabożeństwo pasyjne z udziałem grupy dziecięcej chóru żeńskiego DIMK *Opolienses Puellae Cantantes* oraz zespołu instrumentalnego *Bonus Sonus*.
- 26 maja 2019 r. chór mieszany DIMK zaśpiewał podczas liturgii sprawowanej w opolskiej katedrze w intencji śp. bp. Jana Bagińskiego.
- 8 czerwca 2019 r. chóry DIMK: chłopięcy *Pueri Cantores Opolienses* i mieszany *Schola Cantorum Opoliensis* zaśpiewały podczas liturgii święceń kapłańskich w kościele seminaryjno-akademickim w Opolu.
- 15 czerwca 2019 r. chór żeński *Opolienses Puellae Cantantes* zaśpiewał w kościele św. Sebastiana w Opolu podczas liturgii na zakończenie roku szkolnego DIMK połączonej z błogosławieństwem psalterzystów.

Inne wydarzenia oraz podsumowanie

W dniach 4–7 kwietnia 2019 r. odbywały się w Warszawie XXV Targi Wydawców Katolickich, gdzie nasze wydawnictwo Sindruk–DIMK pierwszy raz przedstawiło swoją bogatą ofertę wydawniczą oraz odebrane zostało wyróżnienie w nagrodzie FENIKS 2019 w kategorii „Książka dla dzieci” za pozycję: G. POŹNIAK, *O organach z dziećmi i dla dzieci*, Opole 2018.

15 czerwca 2019 r. odbył się II Festyn Szkolny *Co słycać w DIMK?*, podczas którego w kościele pw. św. Sebastiana odprawiona została Msza św. z ustanowieniem 23 osób z diecezji opolskiej i spoza niej w funkcji psalterzysty, poza tym otworzyliśmy drzwi Instytutu dla wszystkich zainteresowanych prowadzoną przez nas edukacją. Ważną częścią tego dnia było spotkanie piszącego te słowa z prof. Markusem Reuterem – wnukiem Carla Berschdorfa.

Tradycyjnie odbywały się w roku sprawozdawczym: Przegląd Scholi Liturgicznych „Wrzosła 2019” – 6 kwietnia 2019 r., za co odpowiedzialny był duszpasterz muzyków kościelnych diecezji opolskiej, ks. Piotr Kierpal, V Międzynarodowy Konkurs Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych – 31 maja 2019 r., za który odpowiedzialne były: dr Beata Bączkowicz, mgr Gabriela

Czurlok oraz mgr Ewelina Szendzielorz (*jury*: prof. Richard Mailänder – przewodniczący, ks. dr Franciszek Koenig, mgr Anna Sikora). W rytmie dorocznej pracy funkcjonowało ponadto duszpasterstwo muzyków kościelnych pod okiem ks. Piotra Kierpala. Odbył się adwentowy i wielkopostny dzień skupienia oraz wakacyjne rekolekcje.

Sprawozdawczy rok szkolny zakończył się w wymiarze artystycznym dużym koncertem oratoryjnym, który odbył się 28 czerwca 2019 r. w Filharmonii Opolskiej. Nosił on tytuł *Śląska Muzyka Oratoryjna*; był to koncert w ramach przewodu doktorskiego Anny Sikory z klasy dr hab. Aleksandry Gruczy-Rogalskiej, prof AM, w dyscyplinie artystycznej „dyrygentura”. Wykonawcami trzech mszy Maxa Filkego (*Missa brevis in honorem Reginae sacratissimi Rosarii* op. 1, *Missa solemnis Oriens ex alto* op. 106, *Missa in D in honorem St. Antonii de Padua* op. 90) byli: Natalia Stawicka (sopran), Agata Ranz (alt), Paweł Zebski (tenor), Oskar Koziołek-Goetz (bas), Michał Blechinger (organy), Chór mieszany DIMK w Opolu *Schola Cantorum Opoliensis* oraz Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Opolskiej. Dyrygowała Anna Sikora, a koncert prowadził piszący te słowa.

Oczywiście to jedynie niektóre z wydarzeń. Mam świadomość, że dokonałem koniecznych, acz trudnych skrótów i wyborów z bogato zapisanych kart kroniki naszego ośrodka w mijającym roku szkolnym. Dyrekcja i rada pedagogiczna Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej zauważają i doceniają każdą aktywność uczniów. Cieszymy się z tego, że dobrostan i rozwój muzyki kościelnej Kościoła opolskiego jest dziełem wspólnym. Wszyscy musimy pamiętać, że to mnogość, wielowymiarowość i suma naszych talentów oraz różnego rodzaju zaangażowania przekładają się na rozśpiewany na chwałę Bożą Śląsk Opolski.

Po egzaminach wstępnych i cyklu rekrutacyjnym liczba uczniów Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej wynosiła 110 osób. Na kierunku „organista” uczyły się 72 osoby (I – 28 osób; II – 9 osób; III – 12 osób; IV – 13 osób; V – 10 osób). Na kierunku „prowadzenie zespołów śpiewaczych” uczyły się 3 osoby, na kierunku „prowadzenie zespołów instrumentalnych” – 2 osoby, na kierunku „wokalistyka – piosenka religijna” – 5 osób, na podyplomowym kierunku „organista” – 1 osoba, na kierunku „podstawowe kształcenie muzyczne dla dzieci – Ogródek Muzyczny” – 18 dzieci. W naszych zespołach śpiewaczych zaangażowanych było ok. 100 osób. Ponadto w roku sprawozdawczym prowadziliśmy kurs psalterzystów (z powodzeniem kierowała nim s. dr Dolores Nowak PDDM), na który uczęszczały 23 osoby, oraz kurs przygotowawczy – 9 osób. Razem każdego tygodnia przychodziło do nas ponad 200 osób na zajęcia.

W roku sprawozdawczym zwykłą pracę prowadziły wszystkie nasze kierunki nauczania. Grono nauczycielskie tworzyło 26 pracowników. Ponadto za prze-

strzeżenie przepisów prawnych przez DIMK odpowiadał mgr Mateusz Sikora, obowiązki księgowej podejmowała mgr Irena Stężała, kadrowej – mgr Ewelina Szendzielorz, która wraz z mgr Martą Bury prowadziła biuro DIMK pod nieobecność mgr Estery Baksik. Na bieżąco obecni byliśmy w mediach lokalnych i ogólnopolskich.

Na koniec proszę przyjąć najszczerze podziękowania za całokształt pracy i zaangażowania na polu muzyki kościelnej w diecezji opolskiej. Całej radzie pedagogicznej dziękuję za radosne podejmowanie trudu edukacyjnego w naszej szkole; dziękuję za wyrozumiałość, zaangażowanie oraz wszelką pomoc i życzliwość. Moim zastępczyniom – dr Beacie Bączkowicz oraz mgr Gabrieli Czurlok, jak również pracującej w zarządzie DIMK mgr Wiesławie Pośpiech dziękuję za kreatywność i nadzwyczajną współpracę. Wypada życzyć, a jednocześnie modlitewnie prosić, by nowy rok szkolny, który dziś uroczystie inaugurujemy, był równie obfity w Boże błogosławieństwo dla wszystkich: nauczycieli, osób odpowiedzialnych, grona pedagogicznego i wszystkich muzyków kościelnych diecezji opolskiej.

